

Poutnický pracovní list

BAZILIKA SV. PETRA A PAVLA PRAHA – VYŠEHRAĐ

Autor: Archiv Královské kolegiální kapituly na Vyšehradě

CHYSTÁTE SE NA POUŤ?

Všechny informace najdete na stránkách

<https://farnost.kkvys.cz/cs/bohosluzby/a/svaty-rok-2025-v-bazilice-na-vysehrade>

© Katechetické středisko AP, 2025

O starobylém Vyšehradu

Zdejší kapitula byla založena v roce 1070 českým knížetem Vratislavem II., když přenesl svoje sídlo z Pražského hradu na Vyšehrad.

Původní bazilika byla mnohokrát přestavována. Kolem roku 1740 byla zbudována tzv. „Šancovská kaple“. Současnou podobu vytvořil Josef Mocker v letech 1885–1887. Kostel dostal kromě své neobvyklé vnitřní secesní výzdoby i dvě charakteristické, 58 metrů vysoké věže, které dnes tvoří krásnou pražskou dominantu.

Autor: donald judge, CC BY 2.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=58219627>

V letech 1981–1994 byl chrám opraven a proběhl zde i archeologický průzkum. V roce 2001 bylo na věže instalováno 18 nových zvonů, které doplnily dva původní zvony z období baroka. Nová zvonkohra vyhrává každý den různé melodie s přihlédnutím k charakteru Vyšehradu a období církevního roku.

V roce 2003 povýšil papež Jan Pavel II. tento kostel na baziliku minor.

VÝZVA:

Podle obrázku najděte na vstupních dveřích tyto znaky. Zkuste určit, co symbolizují a jak se zdejšího kostela týkají!

Řešení najdete na poslední stránce!

Dešťová Madona

Panna Marie Vyšehradská je ve zdejší bazilice umístěna ve čtvrté postranní kapli při pohledu od vchodu pravé části chrámu. Pojdme se na ni teď podívat!

Autor: Archiv Královské kolegiální kapituly na Vyšehradě

Tento krásný gotický obraz sem zřejmě na konci své vlády věnoval Karel IV., který jej získal na své korunovační cestě do Itálie.

VÝZVA:

Panna Maria tu na oltáři není zobrazena sama. Kdo je vymalován po její pravé a levé ruce? Vzpomeňte si, co o těchto dvou velkých českých světcích víte!

A proč má tato Panna Maria tak zvláštní jméno? Vypráví se o tom legenda... Když jednou nastalo mimořádně velké sucho a hrozil hlad, měl jeden ze zdejších kanovníků sen, že má nést obraz procesím do klášterního kostela v blízkých Emauzích a prosit za déšť. Když vyrazili, začalo pršet, ještě než lidé došli do cíle, a déšť trval ještě další tři dny. Lidé v tom viděli velkou pomoc Panny Marie.

VÝZVA:

Slyšeli jste někdy jiný příběh o tom, jak Panna Maria někomu pomohla? Pokud si na žádný nevzpomenete, zkuste doma nějaký najít v knížce nebo na internetu. Pamatujte si, že také můžete Pannu Marii poprosit o pomoc!

Barvy nebe a země

A teď se podíváme pozorně na samotný obraz. Převažují na něm dvě barvy: modrá a zelená. Obě něco zobrazují, ale i symbolizují: modrá nebe a zelená zemi.

Zajímavé je, že obě barvy nejen zobrazují nebe a zemi, které vidíme, ale to nebe a zemi, které nejsou vidět očima. A to ukazuje, že obojí je vzájemně propojené.

Panna Maria má na sobě navíc úplně stejné barvy, které má viditelné nebe a země. Znamená to, že právě ona nám ukazuje, jak má vypadat nové nebe a nová země, o kterých čteme v poslední knize Nového zákona (Zj 21,1).

Autor: Archiv Královské kolegiální kapituly na Vyšehradě

To tedy znamená, že země sama o sobě patří do našeho duchovního života. Je tedy správné uvažovat, co bychom pro ni mohli udělat, aby byla krásná a co nejvíce podobná té, kterou Bůh na počátku stvořil a svěřil nám ji, abychom se o ni starali.

VÝZVA:

Zkus vymyslet několik způsobů, jak pomoci zemi, aby byla krásná: sebrat a vyhodit něco, co patří do smetí, pomoci uklidit nepořádek v přírodě, nebo třeba šetřit vodou.

Kolik podobných věcí tě napadne během tohoto týdne, a dokážeš některé z nich udělat?

Svatý Valentin

Jméno tohoto světce asi všichni známe - svátek slaví 14. února. Na jeho svátek si lidé, kteří se mají rádi, dávají květiny a různé jiné dárky.

Svatý Valentin byl kněz, který žil před mnoha staletími v Římě. V té době vládl císař, který si přál, aby mladí muži chodili jen do války a neženili se. Ale Valentin věřil, že láska je důležitější než válka. Proto tajně oddával mladé zamilované páry. Když se to císař dozvěděl, nařídil, aby byl uvězněn a popraven.

Svatého Valentina si připomínáme jako patrona zamilovaných. Jeho odvaha a láska k lidem nám připomíná, že láska je dar od Boha a měli bychom si ji navzájem projevovat každý den.

VÝZVA:

V tajence zjistíte, co nás svatý Valentin může naučit: skutečná láska je...

A	K	S	A	
V	A	T	L	
Á	T	S	Á	Á
A	E	Č	N	V
O	B	Ě	T	A

Najděte správnou cestu od označeného písmena po spirále!

Znovu objevený světec

Proč o svatém Valentínovi mluvíme právě tady? Tento kostel ukrývá vzácný poklad - část těla sv. Valentina; takovým památkám říkáme relikvie. Najdeme ho hned v první kapli po levé straně.

Představte si, že tato relikvie celých sto let ležela zapomenutá v depozitáři. V roce 2002 byla objevena, uložena do relikviáře (ozdobné schránky) a umístěna do této kaple.

Autor: Michal Němeček

Památka sv. Valentina se začala u nás slavit teprve nedávno, i když v jiných zemích byl tento světec znám a uctíván už po staletí. To znamená, že i my pro sebe můžeme objevit něco nového, co ale už dávno bylo známé – jen jsme o tom nevěděli.

My bychom teď mohli tohoto světce také znovu objevit: Podle další legendy byl známý tím, že ukazoval na sílu modlitby. Díky ní Bůh uzdravoval lidi z nemocí těla i duše.

Autor: Michal Němeček

VÝZVA:

Vzpomeňme teď na někoho, kdo naši modlitbu potřebuje (můžeme to být i my sami), sedněme si na chvíli do lavice a svěřme tohoto člověka do Boží láskyplné péče a přímluvy sv. Valentina!

Mučedník z Vyšehradu

Autor: Michal Němeček

Pojďme se teď podívat do třetí kaple po levé straně, která patří sv. Janu Nepomuckému. Jak tento světec souvisí s Vyšehradem?

Jan byl vyšehradským kanovníkem a zároveň generálním vikářem pražské arcidiecéze, o jejíž věřící i majetek měl pečovat.

Na oltáři jsou vymalovány situace, v kterých Jan takto poctivě žil: kázal, zpovídal, byl věrný biskupovi, pamatoval na chudé.

Na obraze vlevo se sv. Jan dívá na kříž. Pod ním vidíme dva anděly: jeden drží prst před ústy na znamení mlčení, druhý nese knihu s latinským nápis: „In vita difficillium tacere, quae dicenda non sunt.“

VÝZVA:

Toto heslo nás vybízí, abychom stejně jako sv. Jan uměli zachovat tajemství a nikomu neubližovali slovem. Překlad tohoto hesla znamená: „V životě je nejtěžší mlčet o tom...“

Přečtete postupně písmena, která následují po znaku, který se v řadě opakuje nejčastěji!

WCKLWONRVWSČUIWEQPŘYWNŽAWE
BCWMOÉWÁSFGWŘPUWÍLNQWKIWA
NHWTRĚ

Co je můj poklad?

Mezi křídly oltáře vidíme veliký relikviář, ve kterém jsou uloženy ostatky mnoha světců, které jistě znáš: Petr, Pavel, Justin, Klement, Martin, Matěj, Lazar, Lukáš a další...

Právě tyto relikvie nám teď pomohou k zamyšlení. Můžeme říci, že jsou tím jediným hmotným, co po těchto světcích zůstalo. Je to ale skutečně to nejdůležitější a nejhodnotnější, co by po člověku mělo zbýt?

Ježíš mluví o pokladu, který si máme stráždat v nebi, který nezničí ani rez, ani mol, ani oheň, ani velká voda, ani cokoli jiného.

Autor: Michal Němeček

To, co je trvalé, ukazují obrazy sv. Jana – jeho skutky pro druhé, jeho slova útěchy, povzbuzení, pravdy, kterou nemůže umlčet ani mučení a smrt.

VÝZVA:

Přemýšlejte teď chvíli nad tím, co všechno máme a jaké jsou naše největší poklady. Zkusme si představit, že je všechny neseme Ježíši a ukazujeme mu je.

Co je váš největší poklad?

A víte, co je největším pokladem pro Ježíše? Jste to vy! Na závěr pouti mu za to můžete poděkovat...

Řešení ze strany 2: Znak s klíči patří zdejší vyšehradské kapitule, erby se lvy označují českou zemi. Uprostřed kříže jsou propletená písmena IHS, která označují Ježíše Krista - Vykupitele světa.